પ્રકરણ-૬

ખાસ-ખાસ દુરૂદ શરીફ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ فِى الْاَوَّلِيْنَ
وَالْاٰخِرِيْنَ وَفِى الْمَلَاِ الْاَعْلٰى اِلٰى يَوْمِ الدِّيْنِ ط

• • •

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ مِّلْأَ السَّمٰوٰتِ
وَمِلْأَ الْاَرْضِ وَمِلْأَ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ط

• • •

جَزَى اللّٰهُ عَنَّا سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا بِمَا هُوَ اَهْلُهٗ ط

• • •

દુરૂદે ઈબ્રાહીમ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ
عَلٰٓى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰٓى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ط
اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ
عَلٰٓى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰٓى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ط

સલામના શબ્દો

اَلتَّحِيَّاتُ الطَّيِّبَاتُ الصَّلَوٰاتُ الزَّاكِيَاتُ لِلّٰهِ، اَشْهَدُ
اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللّٰهِ
وَرَسُوْلُهٗ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ
وَبَرَكَاتُهٗ، اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلٰى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِيْنَ ط

રહમત અને મગફિરત

قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا
مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ ط اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا ط
اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ۝٥٣ (الزمر ٣٩:٥٣)

(સૂરએ ઝુમુર, આયત : ૫૩)

(હે નબી સલ. !) "આપ ફરમાવી દો કે, હે મારા બંદાઓ ! જેમણે પોતાના ઉપર ઝિયાદતી–ઝુલ્મ કર્યો છે, તમે અલ્લાહ તઆલાની રહમતથી નાઉમ્મીદ ન થાઓ. ખરેખર, અલ્લાહ તઆલા તમામ ગુનાહોને માફ ફરમાવી દેશે. બેશક, તે ઘણો બખ્શવાવાળો અને ઘણી વિશાળ રહમતવાળો છે."

નોંધ : આ તમામ દુઆઓને પૂરા દિલથી અને યકીનની સાથે પઢવામાં આવશે તો ઈન્શાઅલ્લાહુ તઆલા જરૂર ફાયદો થશે.

દુઆઓના અર્થ અને ભાવાર્થ નજર સમક્ષ રાખીને તમામ દુઆઓ પઢવાનો ખાસ ઈહતિમામ (પ્રબંધ) કરવો જોઈએ. (નોટ : દુઆ માંગતા પહેલાં દુઆની આગળ-પાછળ દુરૂદ શરીફ અચૂક-અવશ્ય પઢવું.)

સિત્તેર બલાઓ–મુસીબતોથી હિફાઝત

હઝરત અનસ (રદિ.)થી રિવાયત છે કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ફરમાવ્યું : જે માણસ ફજરની નમાઝ પછી સાત (૭) વાર આ (નીચે દર્શાવેલા કલિમાત) પઢી લેશે, તો તે માણસ સિત્તેર (૭૦) બલાઓ અને મુસીબતોથી મહફૂઝ (સુરક્ષિત) રહેશે :

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ وَلَا حِيْلَةَ وَلَا اِحْتِيَالَ
وَلَا مَنْجَاَ وَلَا مَلْجَاَ مِنَ اللّٰهِ اِلَّا اِلَيْهِ

અર્થ :અલ્લાહ(ની મદદ, હિફાઝત અને તવફીક) સિવાય (કોઈ વ્યક્તિમાં ગુનાહથી બચવાની) કશી જ તાકાત કે હિંમત નથી અને (કોઈ વ્યક્તિમાં નેકી કરવાની કશી જ શક્તિ કે કુદરત નથી અને (અલ્લાહની મદદ સિવાય કોઈ વ્યક્તિને તેની) કોઈ પણ યુક્તિ અને ઉપાય (ખપકારક) નથી, અને અલ્લાહ સિવાય ન તો કોઈ મુક્તિસ્થાન છે અને ન તો કોઈ આશ્રયસ્થાન.

(કન્ઝુલ ઉમ્માલ: ૨/૧૪૪, ઈમામ તબરાની (રહ.)કૃત
અદુઆઅ : ૨/૧૧૦૦, અદુઆઉલ મસ્નૂન : ૧૮૧)

ઉપયોગી દુઆ

રક્તપિત્ત યા અન્ય કોઈ મહા ભયંકર અને વિનાશકારક બીમારી ધરાવનાર માણસ સાથે ખાણું ખાય તો આ દુઆ પઢે :

بِسْمِ اللّٰهِ ثِقَةً بِاللّٰهِ وَتَوَكُّلًا عَلَيْهِ

અર્થ : હું અલ્લાહના નામની સાથે, તેના પર શ્રદ્ધા–વિશ્વાસ અને ભરોસો કરીને ખાણું ખાઈ રહ્યો છું.

(અલ્ મુસ્તદરક લિલ્ હાકિમ : ૪/૧૫૨)

દરેક ચીજની બુરાઈથી બચવાનો ઉપાય

(હદીષ) હઝરત અનસ (રદિ.)થી રિવાયત છે કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ફરમાવ્યું : "જ્યારે કોઈ બંદો બિસ્તર પર સૂતી વખતે 'બિસ્મિલ્લાહ' કહે છે અને પછી સૂરએ ફાતિહા પઢે છે, તો તે જિન્નાત અને ઈન્સાન, બલકે દરેક ચીજની બુરાઈ અને શરારતથી મહફૂઝ થઈ જાય છે."

(મજ્મઉઝ્ઝવાઈદ : ૧/૧૨૧, અલ્લામહ ઈબ્ને કચ્યિમ જવઝી રહ. કૃત "અલ્ વાબિલુસ્સય્યિબુ મિનલ્ કલિમતિત્તય્યિબિ"ની ઉર્દૂ આવૃત્તિ "અલ્લાહ કા ઝિક્ર" : ૯૩)

વિવિધ બીમારીઓથી હિફાઝત

(હદીષ) હઝરત અબૂ હુરયરહ (રદિ.)થી રિવાયત છે કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ફરમાવ્યું : " જે માણસ જુમ્અહની રાતે યા દિવસે "સૂરએ કહફ" પઢશે.....તો

તે બીમારીઓથી, સોજાથી, હૃદયની બીમારીઓથી, કોઢથી, રક્તપિત્તથી અને દજ્જાલથી મહફૂઝ રહેશે.''

(ઇહ્‌યાઉલ ઉલૂમ, ઈત્તિહાફુસ્સાદહ : ૩/૨૯૩, શમાઈલે કુબ્રા : ૮/૩૦૦)

તમામ બલાઓ અને મુસીબતોથી હિફાઝત

(હદીષ) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન હબીબ (રદિ.) ફરમાવે છે કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ફરમાવ્યું : સવારે અને સાંજે ત્રણ–ત્રણ વાર સૂરએ ઈખ્લાસ, સૂરએ ફલક અને સૂરએ નાસ પઢયા કરો–આ અમલથી બધી જ બલાઓ અને મુસીબતો (આપત્તિ–વિપત્તિઓ)થી હિફાઝત થશે.

(અબૂ દાવૂદ : ૬૯૩, તિરમિઝી, નસાઈ, ઈબ્નુસ્સુન્ની : ૮૧, અદુઆઉલ્ મસ્નૂન : ૨૨૭)

પયગામે રબ્બાની બંદાની કસોટી

અલ્લાહ તરફથી બંદાઓનું ઈમ્તિહાન લેવાનો હેતુ બંદાનો શુક્ર અને સબ્ર બીજાઓને જણાવવાનો અને બંદાની ઇઝઝત, બુઝુર્ગી અને દરજ્જો જતાવવાનો છે.....

અલ્લાહ તઆલા ઈરશાદ ફરમાવે છે :

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ
وَالْأَنفُسِ وَالثَّمَرَاتِ ۗ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾ الَّذِينَ إِذَا
أَصَابَتْهُم مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾

أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾ (البقرة۲:۱۵۵-۱۵۷)

અર્થ : અને અવશ્ય અમે તમારી કંઈક ભયથી તથા ભૂખથી અને જાન, માલ તેમજ ફળોના નુકસાનથી આઝમાઈશ કરીશું, અને તમે (આ આઝમાઈશમાં પૂરા ઊતરનાર) ધીરજવાનોને ખુશખબરી સંભળાવી દો,(જેઓની આ ટેવ છે) કે જ્યારે તેઓને કોઈ મુસીબત પહોંચે છે ત્યારે તેઓ કહે છે : બેશક, અમે તો (માલ–અવલાદ સહિત) અલ્લાહના જ છીએ અને અમે સઘળા (આખરે) તેની જ તરફ પાછા ફરનાર છીએ. (તે ખુશખબરી આ છે કે) એવા જ લોકો પર તેઓના પરવરદિગાર તરફથી ખાસ બખ્શિશો અને રહમત છે, અને એ જ લોકો સીધો માર્ગ પામેલા છે.

(સૂરએ બકરહ : ૧૫૫-૧૫૬-૧૫૭)

અલ્લાહ તબારક વ તઆલા કેટલીક રૂએ બંદાઓનું ઈમ્તિહાન લે છે. અલ્લાહ તરફથી બંદાઓનું ઈમ્તિહાન લેવાનો હેતુ માનવંત ઉલમાએ કિરામે આ જણાવ્યો છે કે, ઈમ્તિહાન આપનાર બંદાનો શુક્ર અને સબ્ર બીજાઓને જણાવવાનો મકસદ છે અને એ બંદાની ઈઝઝત, બુઝુર્ગી અને દરજ્જો જતાવવાનો પણ હેતુ છે, જો તે સાલિહ હોય. જો બંદો મુજરિમ અને ગુનેહગાર હોય તો તેના માટે તે પોતે પણ પોતાને મુજરિમ લેખાવે.

આયતે શરીફહમાં અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું કે તમારા સબ્રની કસોટી કરીશું. કદીક તો દુશ્મન દ્વારા તમને તબાહો-

બરબાદ કરી દેવાનો ખતરો, ક્યારેક વિરોધીઓ તરફથી જાતજાતના અંદેશાઓ, ક્યારેક તંગદસ્તી, ભૂખમરા વડે સપડાવીને, ક્યારેક માલ–અસ્બાબ, ધન–દોલત, મકાન–જાયદાદમાં ખોટ અને નુકસાન દ્વારા, ક્યારેક ખેતીવાડી, ફળ અને બગીચા વગેરેમાં નુકસાનથી, તો વળી, ક્યારેક જાતજાતની બીમારીઓ–પ્રકાર પ્રકારના રોગ, પોતાના કુટુંબીજનો અને સગાં–સ્નેહીઓની વફાત. મા–બાપના છાંયડા અને આશરાથી મહરૂમી, નૂરે નઝર–પોતાના લખ્તે જિગરનો અકસ્માત અથવા ગમ વગેરે દ્વારા અજમાવીશું. જે કોઈ આ કસોટીમાં સફળ રહેશે તેમના માટે રહમત અને ઈનાયત છે.

મુસીબત વેળા માણસ શું કરે ? આયતે શરીફહથી બે રીતો બતાવવામાં આવી છે :

(૧) વાણી અને વર્તન દ્વારા....

اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ ﴿١٥٦﴾ (البقرہ:۱۵۶)

ઈન્ના લિલ્લાહિ વ ઈન્ના ઈલયહિ રાજિઊન....પઢે, કારણ કે શયતાન માણસને અર્થ વિનાની અને લાભ–ફાયદા વિનાની વાતોમાં મશગૂલ અને ગરકાવ રાખવા ઈચ્છતો હોય છે. ખાસ કરીને ઉપર જણાવેલ પ્રસંગો કે હાલતોમાં. વળી, આમાં ફુઝૂલખર્ચીથી બચવું એ પણ છે, અજર અને સવાબ પણ. વળી, શયતાનની માયૂસીનું કારણ પણ....

અને બીજા લોકો તેને પઢતાં અથવા સાંભળતાં જ્યારે ઈત્તિબાઅ અને ઈક્તિદા કરે.

(૨) એ'તિકાદની રીત :

આમ વિચારે કે અમે સૌ અલ્લાહ તઆલાના બંદા છીએ અને તેની મખ્લૂક છીએ. તે અમારો માલિક અને મુખ્તાર છે. માલિકને આ હક પ્રાપ્ય છે કે તે મરજી પડે એ રીતે ફેરફાર કે હસ્તક્ષેપ કરે, ચાહે તો અમારા હાથમાં કે કબજામાં રાખે, ચાહે તો લઈ લે. જો અમારી પાસે છે તો તેનો ફઝલ છે. લઈ લીધું તો અમારા માટે (આખિરતમાં) ઝખીરો છે. જીવતા રહ્યા તો રિઝક તેના શિરે છે. મરી ગયા તો તેની પાસે તો જવાનું જ છે, કારણ કે વતન આ દુનિયા નહીં, આખિરત છે. આમ છે તો પછી આપણે ફરિયાદ અને કલ્પાંત શા માટે કરીએ ? જો મુસીબતથી છુટકારો મળી શકે છે તો સબ્ર અને સહનશીલતા દ્વારા જ મળી શકે છે.

પયગમ્બર હઝરત સુલયમાન અલયહિસ્સલામના જમાનામાં એક શખ્સે સુંદર તથા સૂરીલી અવાજવાળું પક્ષી ખરીદયું. લાંબા સમય સુધી તે તેના મધૂર અવાજની મજા માણતો રહ્યો. એક દિવસે બીજું એક પક્ષી તેના પીંજરા પાસે આવ્યું અને આ પક્ષીને કશુંક કહીને ઊડી ગયું. પેલા પક્ષીએ તેજ દિવસથી બોલવા–ગાવાનું તદ્દન બંધ કરી દીધું. પેલા માણસે હઝરત સુલયમાન અલયહિસ્સલામ પાસે જઈ આ બાબતની શિકાયત કરી. હઝરત સુલયમાન (અલૈ.)એ પક્ષીને આમ કરવાનું કારણ પૂછયું. તેણે ખુલાસો કર્યો કે આ પાંજરામાં કેદ થઈ હું મારાં સગાં–વહાલાં અને દોસ્તો તથા અહબાબને યાદ કરી રડયા કરતું હતું. આ રીતના મારા અવાજને તે ઘણો પસંદ કરતો હતો. પેલા પક્ષીએ મારી પાસે આવી મને સમજ પાડી કે,

તું તદ્દન ખામોશ બની જા, કારણ કે જ્યાં સુધી તું આમ રડયા કરીશ તો આ માણસ આપણી ભાષા તો સમજતો નથી. આમ રુદનનો અવાજ તેને ઘણો ગમે છે. આ કારણે મેં હવેથી બોલવાનું બંધ કરી દીધું છે. હઝરત સુલયમાન (અલૈ.)એ એ પક્ષીને આઝાદ કરાવી દીધું અને ફરમાવ્યું કે તું રડતું રહ્યું ત્યાં સુધી કેદમાં રહ્યું. રડવાનું બંધ કરાવીને અલ્લાહ તઆલાએ તારા છુટકારાનું નિમિત્ત–કારણ બનાવ્યું.

ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરત ઉમ્મે સલમા રદિયલ્લાહુ અન્હા હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમનો આ ઈરશાદ નકલ કરે છે કે, જે કોઇ શખ્સ મુસીબત વેળા....

إِنَّا لِلَّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾

اَللّٰهُمَّ أْجُرْنِي فِي مُصِيبَتِي وَاخْلُفْ لِي خَيْرًا مِّنْهَا

અર્થ : (બેશક, અમે અલ્લાહની જ મિલ્કિયત છીએ અને અમે તેની જ તરફ પાછા ફરવાના છીએ. હે અલ્લાહ ! મને મારી મુસીબતમાં અજર અતા ફરમાવ અને મને તેના બદલામાં એનાથી બેહતર ચીજ અતા ફરમાવ).... પઢે છે, તો

અલ્લાહ તઆલા તેને અજરો–સવાબ અતા ફરમાવે છે અને જતી રહેલી વસ્તુનો બેહતરીન બદલો પણ અતા ફરમાવે છે.

(મુસ્લિમ : ૨/૬૩૨)

હદીસ : હઝરત હુસૈન બિન અલી (રદિ.)થી રિવાયત છે કે, મુસીબતમાં સપડાયેલ માણસ પોતાની મુસીબત યાદ કરીને...

إِنَّا لِلَّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾ (البقرة:١٥٦)

ઈન્ના લિલ્લાહ.....પઢે છે. તો દરેક વેળા

إِنَّا لِلَّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾ (البقرة:١٥٦)

ઈન્ના લિલ્લાહ....પઢવા બદલ એટલો જ અજરો–સવાબ આપે છે, જેટલો મુસીબત આવવાના પ્રથમ દિવસે પઢવા બદલ અજરો–સવાબ આપવામાં આવ્યો હતો. (મઆરિફુલ હદીસ)

હમ્દનું ઘર

હદીષ : માનવંત સહાબી હઝરત અબૂ મૂસા અશ્અરી (રદિ.)થી રિવાયત છે કે, જ્યારે કોઈકનું બાળક વફાત પામે તો અલ્લાહ તઆલા મલકુલ મૌતને પૂછે છે કે, તેં મારા બંદાના નૂરે નઝર (વહાલા બાળક)ની રૂહ કબ્ઝ કરી, મારો બંદો શું બોલ્યો ? ફરિશ્તા અરજ કરે છે કે, યા અલ્લાહ ! એ તારા બંદાએ તારી હમ્દો–સના કરી અને......

إِنَّا لِلَّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾ (البقرة:١٥٦)

ઈન્ના લિલ્લાહ....પઢયું. અલ્લાહ તઆલા ફરમાવે છે કે, મારા એ બંદા માટે જન્નતમાં એક મકાન તૈયાર કરો અને તેનું નામ ''બયતુલ હમ્દ'' (હમ્દનું ઘર) રાખો.

(તિર્મિઝી શરીફ, મુસ્નદે અહમદ, ઈબ્ને હિબ્બાન)

હાફિઝે કુર્આનની દાવત કરવાનો સવાબ

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) હુઝૂર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમથી બયાન કરે છે :

مَنْ دَعَا صَاحِبَ الْقُرْاٰنِ اِلٰى طَعَامِهٖ وَسَقَاهُ مِنْ شَرَابِهٖ لِفَضْلِ الْقُرْاٰنِ اَعْطَاهُ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ بِكُلِّ حَرْفٍ فِيْ جَوْفِهٖ عَشْرَ حَسَنَاتٍ وَّمَحٰى عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ وَّرَفَعَ لَهٗ عَشْرَ دَرَجَاتٍؕ فَاِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يَقُوْلُ اللّٰهُ: اِيَّایَ كَرَّمْتَ وَكَفٰى بِهٖ مُثِيْبًاؕ

અર્થ : જે માણસે કુર્આને મજીદની ફઝીલતના કારણે ખાણી-પીણી દ્વારા હાફિઝે કુર્આનનો સત્કાર કર્યો (એટલે કે હાફિઝે કુર્આનની દાવત કરી) તો અલ્લાહ તઆલા તે (દાવત કરનાર વ્યક્તિ)ને હાફિઝે કુર્આનના દિલમાં મોજૂદ દરેક હર્ફ (અક્ષર)ના બદલામાં દસ નેકીઓ અતા ફરમાવે છે અને તેના દસ ગુનાહ માફ ફરમાવે છે અને તેના દસ દરજાત બુલંદ ફરમાવે છે. પછી જ્યારે કિયામતનો દિવસ (કાયમ) થશે, તો અલ્લાહ તઆલા ફરમાવશે : તેં મારા કારણે તેની ઈઝઝત કરી છે, જેથી તારા આદર અને સત્કારનો બદલો આપવામાં હું કાફી છું.

(મુસ્નદે ફિરદૌસ : ૩/૧૫૫, હદીષ ક્રમાંક : ૫૭૨૪, સંદર્ભ : મવલાના ઈમ્દાદુલ્લાહ અનવર કૃત : ''ફઝાઈલે હિફઝુલ કુર્આન'' : ૫૪)

વિવરણ અને વિશ્લેષણ

કુર્આને મજીદમાં આવેલા અક્ષરોની કુલ સંખ્યા ૩,૨૩,૬૭૧ (ત્રણ લાખ, તેવીસ હજાર, છસો, ઈકોતેર) દર્શાવાઈ છે(તફસીરે ઈત્કાન : ૧૦૦)....

આ વિવરણ, વિગત અને આંકડાકીય માહિતી અનુસાર હાફિઝે કુર્આનની દાવત કરનાર વ્યક્તિને ૩૨,૩૬,૭૧૦ (બત્રીસ લાખ, છત્રીસ હજાર, સાત સો દસ) નેકીઓ મળશે, તેના ૩૨,૩૬,૭૧૦ ગુનાહ માફ થશે અને તેના ૩૨,૩૬,૭૧૦ દરજાત બુલંદ કરાશે. તદ્ઉપરાંત, અલ્લાહ તઆલા તરફથી સત્કાર અને આદરરૂપે જે બદલો મળશે, તે તો છોગામાં- વધારામાં !

નમાઝમાં એક હર્ફની તિલાવત કરવા બદલ અઢળક સવાબ

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.)થી રિવાયત છે કે રસૂલુલ્લાહ અલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ઈરશાદ ફરમાવ્યો :

જે માણસ અલ્લાહની કિતાબમાંથી એક હર્ફ (એક અક્ષર) કુર્આને મજીદમાં જોયા વિના (માત્ર યાદથી) સાંભળશે, તો તેના માટે દસ (૧૦) નેકીઓ લખવામાં આવશે અને તેના દસ (૧૦) ગુનાહ મિટાવવામાં આવશે અને તેના દસ (૧૦) દરજજા બુલંદ કરવામાં આવશેં અને જે માણસ કિતાબુલ્લાહનો એક હર્ફ નમાઝમાં બેસીને તિલાવત કરશે, તો તેના માટે પચાસ (૫૦) નેકીઓ લખવામા આવશે અને તેના પચાસ (૫૦) ગુનાહ મિટાવવામાં આવશે અને તેના પચાસ (૫૦) દરજાત બુલંદ કરવામાં આવશે અને જે માણસ કિતાબુલ્લાહનો એક હર્ફ નમાઝમાં ઊભા રહીને તિલાવત કરશે, તો તેના માટે સો (૧૦૦) નેકીઓ લખવામા આવશે અને તેના સો (૧૦૦) ગુનાહ મિટાવવામાં આવશે અને તેના સો (૧૦૦) દરજાત બુલંદ કરવામાં આવશે અને જેણે કુર્આને મજીદ પઢયું, પછી તેને ખતમ કર્યુ (એટલે કે મુકમ્મલ કુર્આન પઢયું), તો અલ્લાહ તઆલા કુર્આન ખતમ કરવાના સમયે તરત જ-તત્કાળ કબૂલ થનારી એક દુઆ લખી દે છે અથવા પછી (વિલંબથી) કબૂલ

થનારી એક દુઆ લખી દે છે.

(ઈબ્ને અદી ફિલ્ કામિલ, વલ બયહકી ફી શુઅૂબિલ ઈમાન, કન્ઝુલ ઉમ્માલ : ૧/૫૪૨, સંદર્ભ : મવલાના ઈમ્દાદુલ્લાહ અનવર કૃત : ‘‘ફઝાઈલે હિફઝુલ કુર્આન’’ : ૭૯)

રાત્રે ૩૦ (ત્રીસ) આયતોની તિલાવત કરવા બદલ દરેક પ્રકારના નુકસાનથી હિફાઝત

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુમાથી રિવાયત છે કે, રસૂલુલ્લાહ અલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ઈરશાદ ફરમાવ્યો :

مَنْ قَرَأَ ثَلَاثِيْنَ اٰيَةً فِيْ لَيْلَةٍ لَمْ يَضُرُّهٗ تِلْكَ اللَّيْلَةَ سَبُعٌ ضَارٌّ وَلَا لِصٌّ طَارِقٌ وَعُوْفِيَ فِيْ نَفْسِهٖ وَأَهْلِهٖ وَمَالِهٖ حَتّٰى يُصْبِحَ ط

અર્થ : જે માણસે રાત્રે ૩૦ (ત્રીસ) આયતોની તિલાવત કરી, તો તેને એ રાત્રે કષ્ટદાયક કોઈ હિંસક પ્રાણી કષ્ટ પહોંચાડશે નહિ અને રાત્રે આવનાર કોઈ ચોર તેને તકલીફ પહોંચાડી શકશે નહિ અને તેને તેની પોતાની ઝાતમાં અને તેના પરિવારજનોમાં અને તેનાં માલ–દોલતમાં આફિયત અને સલામતી અર્પણ કરવામાં આવશે.

(રવાહુલ દયલમી ફી મુસ્નદિલ ફિરદૌસ, કન્ઝુલ ઉમ્માલ : ૧/૫૩૭, સંદર્ભ : મવલાના ઈમ્દાદુલ્લાહ અનવર કૃત : ‘‘ફઝાઈલે હિફઝુલ કુર્આન’’ : ૬૦)

હઝરત શદ્દાદ બિન ઔસ (રદિ.)થી રિવાયત છે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ફરમાવ્યું : "જ્યારે કોઇ મુસ્લિમ વ્યક્તિ બિસ્તર પર (સૂતી વખતે) કુર્આને મજીદની કોઇ પણ સૂરત પઢી લે છે, તો અલ્લાહ તઆલા તેની હિફાઝત માટે એક ફરિશ્તો નિયુક્ત ફરમાવી દે છે અને એના જાગૃત થતાં સુધી (સવારે ઉઠતાં સુધી) કોઇ કષ્ટદાયક ચીજ તેની નજીક પણ આવતી નથી."

(તિરમિઝી શરીફ : ૩૪૦૭)

બૂરા અખ્લાક, બૂરા આ'માલ, બૂરી ખ્વાહિશો અને બૂરી બીમારીઓથી પનાહ માંગવાની દુઆ

હઝરત ઝિયાદ બિન અલાકહ (રહ.)ના કાકા કહે છે કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ફરમાવ્યું :

اَللّٰهُمَّ اِنِّىۡ اَعُوۡذُ بِكَ مِنۡ مُّنۡكَرَاتِ الۡاَخۡلَاقِ
وَالۡاَعۡمَالِ وَالۡاَهۡوَاءِ وَالۡاَدۡوَاءِ ط

અર્થ : હે અલ્લાહ ! હું બુરા અખ્લાક, બૂરા આ'માલ, બૂરી ખ્વાહિશો અને બૂરી બીમારીઓથી તારી પનાહ ચાહું છું.

(તિરમિઝી, તબરાની, હાકિમ, સંદર્ભ : કિતાબુદુઆઅ્ : ૧૨૫)

શિર દર્દ, તાવ અને દરેક પ્રકારની તકલીફ વખતે પઢવાની દુઆ

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.)થી રિવાયત છે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ દરેક પ્રકારની તકલીફ અને તાવથી નજાત માટે તેમને આ દુઆ પઢવાની તા'લીમ ફરમાવતા હતા :

بِسۡمِ اللّٰهِ الۡكَبِيۡرِ، نَعُوۡذُ بِاللّٰهِ الۡعَظِيۡمِ،
مِنۡ شَرِّ عِرۡقٍ نَّعَّارٍ وَّمِنۡ شَرِّ حَرِّ النَّارِ ط

અર્થ : અલ્લાહ તઆલાના નામથી શરૂ કરું છું, જે ઘણો મોટો છે, અમે દરેક ઠેસ મારતી નસની બુરાઈથી તથા આગની ગરમીની બુરાઈથી અલ્લાહ તઆલાની પનાહ ચાહિએ છીએ.

(ઈબ્નુસ્સુન્ની કૃત અમલુલ યવ્મ– ૫૭૧, સુનને તિરમિઝી–૨૦૭૫, ઈબ્ને માજહ : ૩૫૨૬)

• • •

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ فِى الۡاَوَّلِيۡنَ
وَالۡاٰخِرِيۡنَ وَفِى الۡمَلَاِ الۡاَعۡلٰى اِلٰى يَوۡمِ الدِّيۡنِ ط

• • •

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ مِّلۡاَ السَّمٰوٰتِ
وَمِلۡاَ الۡاَرۡضِ وَمِلۡاَ الۡعَرۡشِ الۡعَظِيۡمِ ط

બીમારીઓનો નબવી ઉપચાર

હાનિકારક ખાણી-પીણીથી હિફાઝત માટે દુઆ

ઈમામ બુખારી (રહ.)એ પોતાની તારીખમાં હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસ્ઊદ (રદિ.)થી રિવાયત નકલ કરી છે કે જે માણસ આ (નીચે દર્શાવેલા) કલિમાત ખાણું મૂકતી વખતે (અને ખાણું ખાતી વખતે) પઢી લેશે, તો તે એ ખાણાના નુકસાનથી મહફૂઝ રહેશે. તે કલિમાત આ પ્રમાણે છે :

بِسْمِ اللّٰهِ خَيْرِ الْاَسْمَآءِ فِي الْاَرْضِ وَفِي السَّمَآءِ
لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهٖ دَآءٌ اِجْعَلْ فِيْهِ رَحْمَةً وَّشِفَآءً ط

બિસ્મિલ્લાહિ ખયરિલ્ અસ્માઇ ફિલ્ અર્દિ વ ફિસ્સમાઇ લા યદુર્રુ મઅસ્મિહી દાઉન્ ઈજ્અલ્ ફીહી રહમતંવ્ વ શિફાઆ.

અર્થ : અલ્લાહ તઆલાના નામથી શરૂ કરું છું, જેનું નામ પૃથ્વી અને આકાશોમાં તમામ નામોની તુલનામાં સર્વશ્રેષ્ઠ અને સર્વોત્તમ છે, તેના નામની સાથે કોઈ પણ બીમારી નુકસાન કરી શકતી નથી. (હે અલ્લાહ !) તું આ ખાણામાં રહમત અને શિફા મૂકી દે.

(અલ્ મવાહિબુલ લદુન્નિય્યહ : ૨/૧૫૮, શર્હુલ્ મવાહિબિલ્ લદુન્નિય્યહ : ૭/૧૧૧, સંદર્ભ : મહમૂદ નસ્સાર કૃત સિફતુ તઆમિંવ્ વ શરાબિન્નબિય્યિ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ અને મવલાના ખાલિદ મહમૂદ સા. અનૂદિત "નબીએ અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ખાના ઔર પીના" : ૪૭)

ઈસ્તિગફાર પહેલા પઢવું કે દુરૂદ શરીફ ?

હઝરત મવલાના રશીદ અહમદ ગંગોહી (રહ.)ને કોઈકે પૂછયું કે, ઈસ્તિગફાર પહેલા પઢવું જોઈએ કે દુરૂદ શરીફ ? ફરમાવ્યું કે, પહેલાં ગંદા અને મેલા કપડા ધોવો છો કે અત્તર લગાવો છો ? આ જ કારણે પ્રથમ રૂહને ગુનાહોની ગંદકીઓથી ઈસ્તિગફાર દ્વારા પાક કરી લો, પછી દુરૂદ શરીફનું અત્તર લગાડો.

(મવલાના હકીમ મુ. અખ્તર સા. કૃત "વલિય્યુલ્લાહ બનાનેવાલે ચાર આ'માલ" : ૩૭)

જ્યાં સુધી દુરૂદમાં મશ્ગૂલ, ફરિશ્તાઓ દુઆમાં મશ્ગૂલ

હઝરત આઈશા (રદિ.)થી રિવાયત છે કે, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ફરમાવ્યું :

"કોઈ માણસ જ્યાં સુધી મારા પર દુરૂદ મોકલતો રહેશે, તો ફરિશ્તા ત્યાં સુધી તેના માટે રહમતની દુઆ કરતા રહેશે. (હવે) ચાહે તે ઓછું પઢે કે વધુ." (જિલાઉલ્ ઈફ્હામ : ૫૪)

હઝરત આમિર બિન રબીઅહ (રદિ.)થી રિવાયત છે કે, હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ખુત્બહ આપી રહ્યા હતા અને ફરમાવી રહ્યા હતા કે, જે માણસ મારી ઉપર દુરૂદ મોકલશે તો ફરિશ્તા તેની ઉપર ત્યાં સુધી દુઆ અને દુરૂદ (રહમત) મોકલતા રહેશે, જ્યાં સુધી એ દુરૂદ પઢતો રહેશે, ચાહે તે ઓછું પઢે કે વધુ. (અલ્ કવલુલ્ બદીઅ્ : ૧૦૯)

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ط

કયામતમાં કોનું પલ્લું ભારે હશે ?

‘‘બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ’’ સાથે યાચવામાં આવેલી દુઆ રદ જતી નથી. કયામતના દિવસે ઉમ્મતે મુહમ્મદીયહના લોકોનાં નેકીઓનાં પલ્લાં ભારે હશે. આ જોઈ અન્ય ઉમ્મતના લોકો આશ્ચર્યથી પૂછશે કે આમ કેમ થયું હશે ? અમારાં પલ્લાં તો ભારે થતાં નથી, ઉમ્મતે મુહમ્મદીયહની આવી વિશેષતા શાને ? આ સાંભળીને તે ઉમ્મતોનાં આબરૂવંત પયગંબરો જવાબ દેશે, હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમની ઉમ્મતના લોકો પોતાનું દરેક કામ શરૂ કરતાં પહેલાં ત્રણ વાર અલ્લાહ તઆલાનું બરકતવંત નામ લેતા. (અલ્લાહ, રહમાન, રહીમ) આ ત્રણ નામો એવાં બરકતવાળાં છે, કે જે પલ્લામાં એમને મૂકવામાં આવે તે ભારે થાય છે.

અલ્લાહ તઆલાએ ‘‘બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ’’ રૂપી આ આયતમાં એવી તો બરકત મૂકી છે, કે દરેક બીમારી માટે એમાં શિફા છે, દવા ઈલાજને એ મદદરૂપ છે. દરિદ્રને ધનવાન કરે, દોઝખની આગથી બચાવે, શકલસૂરતને વિકૃત થતી બચાવે ને આકાશેથી ઉતરતી બલાથી પણ નજાત અપાવે ! જીવનમાં જે કોઈ એને અપનાવશે, પઢયા કરશે, આફતો–મુસીબતોથી ઈન્શા અલ્લાહ મુક્ત રહેશે.

‘‘બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ’’ જે પઢતો રહે છે, તેને હંમેશનાં ખુશી (આનંદ) નસીબ થશે. (બિસ્મિલ્લાહનો મહિમા : ૭૨)

બૂરી મોતથી બચવાનો નબવી નુસખો

હઝરત ઉસ્માન (રહ.) કહે છે કે, હઝરત હારિષહ બિન નો’માન (રદિ.)ની આંખની રોશની ખતમ થઇ ચૂકી હતી. તેઓએ પોતાની નમાઝની જગ્યાથી લઈ પોતાના રૂમના દરવાજા સુધી દોરડું બાંધી રાખ્યું હતું. જ્યારે દરવાજા પર કોઈ મિસ્કીન આવતો તો પોતાની ટોપલીમાં કંઇ લેતા અને દોરડાને પકડી દરવાજા સુધી જતા અને ખુદ પોતાના હાથથી મિસ્કીનને આપતા.

ઘરવાળાઓ તેમને કહેતા : તમારી જગ્યાએ અમે મિસ્કીનને આપી દઈશું. તેઓ ઘરવાળાઓને કહેતા : મેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાવતા સાંભળ્યા છે કે, ‘‘મિસ્કીન-માંગનારને પોતાના હાથથી દેવું બૂરી મોતથી બચાવે છે.’’ (હયાતુસ્સહાબા : ૨/૨૩૪, બિખરે મોતી : ૧/૪૪)

● ● ●

سُبۡحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمۡدِهٖ

سُبۡحَانَ اللّٰهِ الۡعَظِيۡمِ ط

● ● ●

سُبۡحَانَ اللّٰهِ الۡعَظِيۡمِ وَبِحَمۡدِهٖ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

હદીષે કુદ્સી

હે મારા બંદાઓ....!

સઘળા વખાણ અલ્લાહ માટે જ છે, જે સર્વે (તમામ) જગતોનો પરવરદિગાર છે, જે ઘણો માયાળુ (અને) ખૂબ દયાળુ છે, તેના માટે જ બાદશાહત છે અને બધાં જ વખાણ તેના જ માટે છે. તે દરેક ચીજ પર તાકાત ધરાવનાર છે. હું ગવાહી આપું છું કે અલ્લાહની ઝાત સિવાય કોઈ બંદગીને લાયક નથી, તે એકલો છે, તેનો કોઈ ભાગીદાર નથી. આકાશ–પૃથ્વીને પોતાના કબજામાં રાખનાર છે, બધી જ મખ્લૂકનો તદબીર કરનાર સર્જનહાર છે. હું ગવાહી આપું છું કે ખરેખર આપણા આકા અને આપણા નબી હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ અલ્લાહના બંદા અને અલ્લાહના પયગમ્બર છે. અલ્લાહે પોતાની મખ્લૂકમાંથી પસંદ કરેલ છે. અલ્લાહ તઆલાએ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને કુરઆન શરીફ અને તેના જેટલો (તેના જેવો) ઈલ્મ અર્પણ કર્યો છે અને ખાસ કરીને આપને જવામિઉલ કલિમ (સારગર્ભિત અને અર્થપૂર્ણ શબ્દો) અર્પણ ફરમાવ્યા અને સરળ-આસાન દીન આપ્યો અને પયગમ્બરીથી નવાજ્યા.

દુરૂદ નાઝિલ થાઓ, રહમત ઊતરે અલ્લાહ તરફથી આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમના ઉપર અને બધાં જ નબીઓ અને પયગમ્બરો પર અને આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમની આલ–અવલાદ પર અને આપની પેરવી કરનાર તમામ નેક લોકો પર.

દુરૂદો-સલામ પછી, હે મુસલમાનો !

હું સૌને વસિય્યત-હુક્મ કરું છું, જાહેરમાં અને છૂપી રીતે અલ્લાહથી ડરતા રહો અને દરેક હાલતમાં અલ્લાહનું ધ્યાન રાખો. અલ્લાહ ફરમાવે છે : હે ઈમાનવાળાઓ ! અલ્લાહથી ડરતા રહો અને દરેક માણસ એ જુએ કે તે કાલ (કિયામત) માટે શું મોકલી ચૂક્યો છે ? અને અલ્લાહથી ડરતા રહો. ખરેખર, તમે જે કંઈ કરો છો, તેની અલ્લાહને સંપૂર્ણ ખબર છે. (સૂરએ હશ્ર : ૧૮)

હે મુસલમાન ભાઈઓ...! ખરેખર, અલ્લાહ તઆલાએ તમામ ઈન્સાનો પર એહસાન ફરમાવ્યું છે, કે નેસ્તીથી હસ્તીમાં લાવ્યા (પેદા કર્યા) અને દરેક પ્રકારની નેઅમતો દ્વારા પરવરિશ કરી. પૃથ્વી પરની બધી જ નેઅમતો અલ્લાહે ઈન્સાન માટે પેદા ફરમાવી અને તમામની રોજીની જવાબદારી સ્વીકારી અને દરેકની હિફાઝત ફરમાવી અને જિંદગી માટેની જરૂરી–કિંમતી ચીજોની હિફાઝત ફરમાવી અને અલ્લાહે ભલાઈઓ અને સદનસીબનાં કામો આસાન કરી આપ્યાં.

ઉપરોક્ત સર્વે નેઅમતો અને મહાન એહસાનો છતાં અલ્લાહ તઆલા પોતાના બંદાઓને ચાહે છે અને પોતાની બુઝુર્ગી–ઉચ્ચ સ્થાન–કુદરત અને પોતાની મોટાઈ બતલાવે છે અને પોતાને સંપૂર્ણ પાલનહાર હોવાને સાબિત કરી બતાવે છે અને એક માત્ર પોતે જ બંદગીને લાયક હોવાને દલીલપૂર્વક સાબિત કરે છે અને મખ્લૂકમાં સૌથી બેપરવા અને સંપૂર્ણ તાકતવર હોવાને જાહેર કરે છે અને ઈન્સાનને જણાવે છે અને જાહેર કરે છે કે બધા જ ઈન્સાન અલ્લાહના ખૂબ જ મોહતાજ છે, જેથી અલ્લાહની જેવી કદર કરવી જોઈએ એવી કદર કરે અને પોતાની જવાબદારીઓ અદા કરે અને અલ્લાહની રૂહાની

તેમજ જાહેરી નેઅમતોનો ખૂબ શુક્ર અદા કરે. આવો... હે મો'મિનો ! આપણે આપણાં નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમના ફરમાન–હદીષે કુદ્સી વિશે ચિંતન મનન કરીએ.

ઈમામ મુસ્લિમ (રહ.)એ પોતાની કિતાબ ''સહીહ મુસ્લિમ શરીફ''માં હઝરત અબૂ ઝર ગિફારી (રદિ.)થી રિવાયત કરી છે કે આપણા નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પોતાના પરવરદિગારથી રિવાયત ફરમાવે છે કે અલ્લાહ તઆલા ફરમાવે છે :

હે મારા બંદાઓ..! મેં મારી ઝાત પર ઝુલ્મને હરામ ઠેરવ્યો છે અને ઝુલ્મને તમારા દરમિયાન (પરસ્પર) હરામ ઠેરવ્યો છે. હવે તમે પરસ્પર ઝુલ્મ ન કરો. હે મારા બંદાઓ..! તમે બધાજ ગુમરાહ (ભટકેલા) છો, તે લોકો સિવાય કે જેમને મેં સીધો માર્ગ (હિદાયત) દેખાડયો. હવે તમે મારી પાસે સીધા માર્ગની માંગણી કરો, હું તમને સીધો માર્ગ બતાવીશ. હે મારા બંદાઓ..! તમે સૌ ભૂખ્યા છો, તે લોકો સિવાય કે જેમને મેં ખાણું ખવડાવ્યું, હવે તમે મારાથી ખાણું માંગો, હું તમને ખાણું ખવડાવીશ. હે મારા બંદાઓ..! તમે સૌ નગ્ન–નિર્વસ્ત્ર છો, તે લોકો સિવાય કે જેમને મેં કપડાં પહેરાવ્યાં. હવે તમે મારાથી કપડાં માંગો, હું તમને કપડાં પહેરાવીશ. હે મારા બંદાઓ..! તમે રાત–દિવસ ગુનાહો કરો છો અને હું બધા જ ગુનાહો માફ કરું છું, તમે મારી પાસે ગુનાહોની માફી ચાહો, હું તમને માફ કરી આપીશ. હે મારા બંદાઓ ! તમે મારું કોઈ જાતનું નુકસાન કરી શકતા નથી અને તમે મને કોઈ જાતનો ફાયદો પહોંચાડી શકતા નથી. હે મારા બંદાઓ..! જો તમારામાંનો સૌથી પ્રથમ ઈન્સાન અને છેવટનો ઈન્સાન અને તમારા બધાં જ ઈન્સાનો અને તમારા બધાં જ

જિન્નાતો તમારા પૈકીના એક પરહેઝગારના દિલ પર ફરમાંબરદાર બની જાઓ તો તેનાંથી મારી બાદશાહતમાં કશો જ વધારો થશે નહિ અને હે મારા બંદાઓ..! જો તમારામાંનો સૌથી પ્રથમ ઈન્સાન અને છેવટનો ઈન્સાન અને તમારા બધાં જ ઈન્સાનો અને તમારા બધાં જ જિન્નાતો તમારા પૈકીના એક મોટા ગુનેહગારના દિલ પર ભેગા થઈ જાઓ તો તેનાંથી મારી બાદશાહતમાં કશી જ કમી થશે નહિ અને હે મારા બંદાઓ..! જો તમારામાંનો સૌથી પ્રથમ ઈન્સાન અને છેવટનો ઈન્સાન અને તમારા બધાં જ ઈન્સાનો અને તમારા બધાં જ જિન્નાતો એક જમીનમાં ઊભા થઈ જાઓ અને મારાથી માંગો તો હું દરેકની માંગણી મુજબ આપીશ અને તેમ આપવાથી મારી પાસે જે ખજાનાઓ છે તેમાંથી કંઈ પણ કમી થશે નહિ, જેમ કે સોયને સમંદરમાં નાંખીને ઉઠાવી લેવાથી સમંદરનાં પાણીમાં કંઇ કમી થતી નથી. હે મારા બંદાઓ..! ખરેખર, તમારા સારા અમલોને મેં તમારા માટે સંપૂર્ણ હિફાઝત સાથે ભેગા કરી રાખ્યા છે, તે અમલોનો પૂરેપૂરો બદલો (સવાબ) હું તમને આપીશ. જેઓ સારો બદલો પામે તો તેઓ અલ્લાહનો શુક્ર અદા કરે અને જેઓ સારા બદલા સિવાય (બુરો બદલો) પામે તો તેઓ પોતાની ઝાતને જ મલામત કરે.

હે મુસ્લિમો..! આ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમની હદીષ છે, જેમાં ખૂબ ચિંતન–મનન કરો, વિચાર કરો. કેવા સારા તરીકાથી અને અતિ સુંદર ભાષા વડે સમજાવ્યા છે. આપની સર્વોત્તમ વાણીમાં ખૂબ ચિંતન–મનન કરો, વિચાર કરો. ટૂંકી વાતો, પરંતુ ઘણાં અર્થ–ભાવાર્થને આવરી લેતી સુંદર વાણી છે. આપ સૌ અલ્લાહની પુકારમાં ખૂબ વિચાર કરો. તે

પુકાર બન્નેય જહાનના પાલનહાર તરફથી છે. જે પુકાર આપણને ખબરદાર કરે છે અને દિલોના અંદર સુધી પકડ કરે છે. હે ઈન્સાન..! તું કોણ છે ? અને તને કઈ ચીજથી પેદા કરવામાં આવ્યો ? અને તારી જિંદગી શું છે ? અને તારો માલ શું છે ?

આ આપણા સૌનો પાલનહાર રબ છે. તે બાદશાહોનો બાદશાહ છે. આકાશ-જમીનોને પકડી રાખનાર છે. તારી સાથે મુહબ્બત કરનાર છે અને પોતાની દરેક પ્રકારની નેઅમતો અર્પણ કરી તને ચાહે છે અને તને માનપૂર્વક પુકારે છે. ફરમાવે છે : હે મારા બંદાઓ..! હે મારા બંદાઓ..! હે મારા બંદાઓ..! તેમ દસ વખત (અનેકવાર) હદીષમાં માન–મુહબ્બત સાથે પુકારે છે. અને તું અલ્લાહથી બે ફિકર–ગફલતમાં છે અને તું તેની નેઅમતો અને એહસાનોનો ઈન્કાર કરે છે, ઠુકરાવે છે અને નેઅમતોનો સામનો નાફરમાનીઓ અને ગુનાહોથી કરે છે. શું તું પોતાની હકીકત ભૂલી ગયો ? અને તને તારા પરવરદિગારે તંદુરસ્તી, નેઅમતો, ગ્રહણશક્તિ, સમજદારી અને નવાં નવાં સંશોધનોની લાયકાત અને સફળતા તથા પ્રગતિ આપી, તેને તું ભૂલી ગયો ? અને તે રબને ભૂલી ગયો, જેણે તને પેદા કર્યો અને છેવટે તેના તરફ (મૃત્યુ પામીને) પાછા જવાનું છે.

આ સચોટ હદીષ વિશે ચિંતન–મનન કરો, જેથી અલ્લાહ તેની ઓળખ માટે આપણી સમજ–બુદ્ધિને ખૂબ ખોલી આપે. અને આપણે તેના મહાન મરતબા અને બુઝુર્ગીને ઓળખી શકીએ અને પોતાની ઝાતને, પોતાની કમઝોરીને અને પોતાની હાલતને જાણી શકીએ.

અલ્લાહ તઆલા ફરમાવે છે : હે મારા બંદાઓ..! મેં

ખરેખર ઝુલ્મને મારી ઝાત પર હરામ ઠેરવ્યો છે અને તમારા ઉપર આપસમાં ઝુલ્મ હરામ કર્યો છે. હવે તમે આપસમાં ઝુલ્મ ન કરો. ઝુલ્મ તે અન્યાય કરવો છે. અલ્લાહની ઝાત પાક છે. બુદ્ધિવાળો જાણકાર છે. તે કાયમ ઈન્સાફ–ન્યાય કરનાર છે. અલ્લાહની મહેરબાની અને અલ્લાહના ફઝલ અને એહસાનથી પોતે પોતાની ઉપર ઝુલ્મને અશક્ય કર્યો છે. કુરઆન શરીફમાં અલ્લાહ તઆલાનું ફરમાન છે : “ ખરેખર, અલ્લાહ તઆલા થોડો પણ ઝુલ્મ કરતા નથી અને જો કોઈ નેકી કરે તો અલ્લાહ તઆલા પોતાના તરફથી નેકીનો બદલો મહાન અને ડબલ આપે છે.”(સૂરએ નિસાઅ)

અલ્લાહની ઝાત દરેક ખામીઓથી પાક છે. તે કોઈનાથી ઉમ્મીદ નથી રાખતો અને કોઈનાથી ડરતો નથી અને કોઈનો મોહતાજ નથી, બલ્કે તે સમગ્ર મખ્લૂકથી બે–પરવા છે. દુનિયાની દરેક ચીજનો માલિક છે. દરેક ચીજ તેના કબજામાં છે, પરંતુ ઈન્સાન ખૂબ અજાણ–ઝુલ્મ કરનાર છે. અલ્લાહ તઆલાએ તમને તે સર્વે ચીજો અતા ફરમાવી જે તેનાથી તમે માંગી અને જો તમે અલ્લાહના એહસાન અને નેઅમતોની ગણતરી કરવા ચાહો તો ગણતરી કરી શકશો નહિ. ઈન્સાન ખરેખર ઝુલ્મ કરનાર–નાશુક્રો છે.(સૂરએ ઈબ્રાહીમ). ઈન્સાન ખૂબ લોભિયો છે. એવી જાણ મેળવવાની કોશિશ કરે છે કે જેને પ્રાપ્ત કરવાની તેમાં શક્તિ નથી. અત્યાચાર અને જોર ઝુલ્મને પસંદ કરે છે. અલ્લાહ સિવાય અન્યથી ડરે છે. અને અન્યનો મોહતાજ બને છે. ઝુલ્મ ઈન્સાનની આદત છે. ખરેખર, ઈન્સાન ખૂબ ઝુલ્મ કરનાર અને મોટો નાશુક્રગુઝાર છે.

અને ઝુલ્મ ખરેખર દુનિયા તથા દીનને બરબાદ કરનાર છે

અને ઝુલ્મ ઈન્સાનને અલ્લાહથી દૂર કરનાર છે. અલ્લાહે ઝુલ્મને હરામ ઠેરવ્યો છે અને ઝાલિમો માટે સખત વઈદ ઉચ્ચારી અને અલ્લાહની રહમતથી વંચિત હોવાનું ફરમાવ્યું છે અને રૂસ્વાઈ-ઝિલ્લતી અને દુઃખ આપનાર અઝાબની વઈદ બયાન કરેલી છે.અલ્લાહનું ફરમાન છે : '' ખબરદાર ! ધ્યાનથી સાંભળો, ઝાલિમો પર અલ્લાહની લા'નત(ફિટકાર) છે.'' (સૂરએ હૂદ)

હે મારા બંદાઓ..! તમે સૌ ગુમરાહ છો, પરંતુ તે બંદા જેઓને હું હિદાયત (સીધો માર્ગ) આપું. ઈન્સાન પેદા થયો ત્યારે કંઈ પણ જાણતો ન હતો. જો ઈન્સાનને તેની હાલત પર, વાસના પર છોડી દેવામાં આવત તો શયતાનો તેનો શિકાર કરી લેત અને તે શહવતો (વાસનાભૂખ)નો ભોગ બની જાત. એટલા જ માટે ઈન્સાન અલ્લાહનો ખૂબ મોહતાજ છે કે તે પોતાના પરવરદિગારનો ફરમાંબરદાર રહે, જેથી અલ્લાહ પાસે તૌફીક માંગે અને અલ્લાહ તેના દિલમાં સફળતા અને હિદાયતની વાતો નાંખે. અલ્લાહ ફરમાવે છે : '' અને જે અલ્લાહને મજબૂતીથી પકડી રાખશે તે સીધા માર્ગ તરફ હિદાયત પામશે.''(સૂરએ આલિ ઈમરાન) જ્યારે હિદાયત કામિયાબી અને નેક નસીબાનો પાયો છે. તે નજાતનો રસ્તો છે. અલ્લાહે મો'મીન બંદાઓ પર જરૂરી ઠેરવ્યું કે દરેક રાત–દિવસ ઓછામાં ઓછા સત્તર વાર અલ્લાહ પાસે હિદાયતની માંગણી કરે. નમાઝની દરેક રકા'તમાં કહે ''અમને સીધા માર્ગે ચલાવજે.''

હે મારા બંદાઓ..! તમે સર્વે ભૂખ્યા છો, પરંતુ જેને હું ખવડાવું.

સમગ્ર મખ્લૂક અલ્લાહની મોહતાજ છે અને અલ્લાહની

ઝાત બે–પરવા અને વખાણના લાયક છે. ઈન્સાન ભૂખ દૂર કરવાની અને પોતાના સતરને છુપાવવા માટે કપડાં પ્રાપ્ત કરવાની તાકાત રાખી શકતો નથી. પરંતુ તેટલા પ્રમાણમાં જેટલું તેના નસીબમાં અલ્લાહે લખી આપેલ છે. જો સર્વે ઈન્સાન અને સર્વે જિન્નાત ભેગા મળીને કોઈ પણ ઈન્સાનને ફાયદો પહોંચાડવા ચાહે તો જરા બરાબર પણ ફાયદો પહોંચાડી શકશે નહિ, પરંતુ તેટલો જ ફાયદો પહોંચાડી શકશે જેટલો અલ્લાહ તઆલાએ તેના નસીબમાં લખી આપ્યો છે.

એટલા જ માટે અલ્લાહ તઆલાએ આપણને તૈયાર કર્યા (ઉભાર્યા) કે અલ્લાહ પાસે રોજી માંગીએ અને એક અલ્લાહની ઝાત પર જ ભરોસો રાખીએ અને જાઈઝ અસ્બાબ પસંદ કરીને–જે અલ્લાહના અંકુશમાં છે–તેની ઉમ્મીદ રાખીએ.

હે મારા બંદાઓ..! તમે રાત–દિવસ ગુનાહ કરો છો. અને હું બધાં જ ગુનાહ માફ કરું છું, જેથી તમે મારી પાસે માફી માંગો, હું માફ કરી આપીશ.

આ આપણી ખરેખર હાલત છે. આપણે બધાં જ ગુનેહગાર છીએ, ખતા કરનાર છીએ અને આપણે બધા જ કુસૂરવાર છીએ. આપણે બધાંએ અલ્લાહથી મુખ ફેરવી લીધું છે. અલ્લાહનાં હુકમોનું પાલન કરવાથી રોકાયેલા છીએ અને બેકાર કામોંમાં મગ્ન છીએ. હવે આપણે અલ્લાહ તરફ માફી અને મોટી રહમત તરફ શોખ સાથે જઈએ. શું ઈન્સાન માટે જરૂરી નથી કે જ્યારે તે અલ્લાહની નાફરમાનીમાં પડેલો હોય તો તે સાચી નિય્યત અને નેકદિલી સાથે અલ્લાહ સામે રુજૂઅ થાય. ઈન્સાન કહેવા લાગે કે હું તે મહાન મા'બૂદ જેના સિવાય કોઈ બંદગીને લાયક નથી, તે હંમેશાથી જીવંત છે, તેની પકડ સખત

છે, તેની પાસે માફી માગું છું અને તેની પાસે તૌબા કરં છું. અલ્લાહ બંદાની તૌબાથી ખુશ થાય છે અને તેના ગુનાહ માફ કરી આપે છે અને તેના ગુનાહો–ખામીઓ પર પરદો નાંખી દે છે.

ખરેખર, ઈસ્તિગફાર (અલ્લાહથી માફી માંગવી) ગુનાહોને એ રીતે ખતમ (નષ્ટ) કરે છે જેમ કે તેજ તૂફાનવાળી હવા વૃક્ષોનાં પાદડાંઓ જ્યારે પાકી જાયછે તેને નષ્ટ કરે છે અને તૌબાથી અગાઉ કરેલા બધાં જ ગુનાહોને ખતમ કરી નાંખે છે, ભલેને તે ગુનાહો ઊંચા ઊંચા મહાન પહાડો જેવા હોય. તૌબાનો દરવાજો તૌબા કરનારા દરવાજાના ખખડાવનાર માટે ખુલ્લો છે, અહિયાં સુધી કે (કિયામતના નજીક) સુર્ય પશ્ચિમ (મગરિબ)થી નીકળે. એટલે કે કિયામત સુધી તૌબાનો દરવાજો ખુલ્લો છે. અલ્લા તઆલા કુરઆન શરીફમાં ફરમાવે છે : '' હે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ! આપ મારા બંદાઓને ફરમાવી દો કે હે મારા બંદાઓ..! જેઓએ ગુનાહો કરીને પોતાની ઝાત પર ઝુલ્મ કર્યો છે તેઓ અલ્લાહની રહમતથી નાઉમ્મીદ થશો નહિ. ખરેખર, અલ્લાહ તઆલા બધાં જ ગુનાહો માફ કરી આપશે. ખરેખર, અલ્લાહ તઆલા ખૂબ માફી આપવાવાળો મહેરબાન છે.''(સૂરએ ઝુમર)

હે મારા બંદાઓ..! તમે સૌ મારું થોડુંક પણ નુકસાન કરી શકતા નથી, કે તમે મને નુકસાન પહોંચાડો અને થોડો પણ ફાયદો કરી શકતા નથી કે મને ફાયદો પહોંચાડો.

બધી જ મખ્લૂક અલ્લાહની છે. તેના કબજા અને તાબા હેઠળ છે. દરેક મખ્લૂક કમઝોર અને અલ્લાહની મોહતાજ છે. અલ્લાહની કુદરતની નિશાનીઓથી ઈન્સાન અલ્લાહને ઓળખી

શક્યો નથી અને અલ્લાહની નેઅમતોનો ઉપયોગ કરીને અલ્લાહની મુહબ્બત ઉત્પન્ન કરી શક્યો નથી. પોતાના ફાયદા પ્રાપ્ત કરવા માટે પણ નહિ. અને પોતાના નુકસાનના ખૌફથી પણ નહિ. ખરેખર, અલ્લાહનું એહસાન અને મહેરબાની ઈન્સાન સાથે છે.

જ્યારે જ્યારે પણ ઈન્સાનને તંદુરસ્તી અને તાકાત અલ્લાહ તરફથી આપવામાં આવ્યાં અને જ્યારે જ્યારે સમજ–બુદ્ધિ–પ્રગતિ આપવામાં આવ્યાં ત્યારે તે એવી જિંદગી ગુજારે છે અને સમજે છે કે તેને ફના અને ખતમ થવાનું જ નથી.

આકાશ અલ્લાહનાં કબજામાં એ રીતે છે, જેમકે તમારામાંથી કોઈના હાથમાં રાયનો દાણો કબજામાં હોય, ચાહે તો પકડી રાખે–ચાહે તો છોડી આપે, ચાહે તો ફના (ખતમ) કરી નાંખે અને ચાહે તો બાકી રાખે. કુરઆન શરીફમાં અલ્લાહ તઆલાનું ફરમાન છે : '' ખરેખર અલ્લાહે આસમાનોને બરબાદ થવાથી સાચવી રાખેલાં છે અને જો આસમાન બરબાદ થાય તો અલ્લાહ સિવાય તેને કોણ સાચવી શકે ? ખરેખર, અલ્લાહ તઆલા ખૂબ જ સમજવાળો અને સહેન કરવાવાળો અને માફ કરનાર છે.''(સૂરએ ફાતિર)

હે મારા બંદાઓ..! તમારી પહેલાનાં અને છેવટનાં સર્વે ઈન્સાન અને જિન્નાત કોઈ એક વધુ પરહેઝગાર દિલ પર ભેગા થઈ જાય તો પણ મારી બાદશાહતમાં કંઈ પણ વધારો કરી શકશો નહિ.

જ્યારે અલ્લાહ તઆલા પોતાના બંદાઓને ફરમાંબરદારીનો હુકમ આપે છે અને નાફરમાનીથી રોકે છે, તો અલ્લાહ તઆલા તેઓની ઈસ્લાહ ફરમાવે છે, હાલાંકે અલ્લાહ

તેઓથી બેપરવા છે.

અલ્લાહની ઝાત દરેક ખામીથી પાક છે. સર્વે વખાણ તેને જ લાયક છે. અલ્લાહ સૌથી મોટો છે. અલ્લાહને કોઇની ઈતાઅત (ફરમાંબરદારી)થી કોઇ ફાયદો પહોંચતો નથી અને નાફરમાની કરનારની નાફરમાનીથી કોઇ નુકસાન પહોંચી શકતું નથી.

અલ્લાહ તઆલાનાં દરેક હુકમો અને દરેક મનાઇ હુકમો બંદાઓની ભલાઇ માટે છે, તેઓની દીન–દુનિયાના સુધારા માટે છે અને આખિરતની ભલાઈઓ માટે છે. અલ્લાહની ઝાત તાકાત રાખે છે કે આ સર્વે દુનિયાને ખતમ કરીને નવી મખ્લૂક પેદા કરે. કુરઆન શરીફમાં અલ્લાહપાક ફરમાવે છે : “ જો અલ્લાહ તઆલા ચાહે તો તમને સૌને ખતમ કરી નાંખે અને બીજાઓને પેદા કરે. અલ્લાહ તેમ કરવા ઈચ્છે તો પર શક્તિમાન છે.”(સૂરએ નિસાઅ) અલ્લાહ ફરમાવે છે : “ અમે જ્યારે કંઈ ચાહીએ છીએ તો કહીએ છીએ થઇ જા. તો તે તરત જ થઇ જાય છે.”(સૂરએ નહલ) અલ્લાહ તઆલા દરેક ચીજ પેદા કરવા પર તાકાત રાખે છે અને દરેક ચીજને ફના કરવા પર તાકાત રાખે છે. અલ્લાહ દરેક ચીજથી બેપરવા છે.

હે મારા બંદાઓ..! તમારા સૌથી પહેલાંનાં અને સૌથી છેવટનાં સૌ કોઇ અને બધાં જ ઈન્સાન અને જિન્નાત એક મેદાનમાં ભેગા થઈને મારાથી કંઈક માંગે તો હું દરેક ઈન્સાનની માંગણી પ્રમાણે આપું તો મારા ખજાના જે મારી પાસે છે, તેમાં કંઈ પણ કમી આવી શકશે નહિ. જેમ કે એક સોયને સમંદરમાં નાંખીને બહાર કાઢવાથી સમંદરનાં પાણીમાં કંઈ કમી થતી નથી.

આ આંખોદેખી ખબર છે અને ખૂબ જાહેર છે. અલ્લાહના ખજાના રાત–દિવસ ખૂબ ખર્ચ કરવા છતાંય કમ થતાં નથી.

કુર્આનમાં અલ્લાહનું ફરમાન છે : “ અલ્લાહનાં બન્નેય હાથ (તાકાત) ફેલાયેલા છે, ખર્ચ કરે છે જેમ ચાહે છે”(સૂરએ માઈદહ). જે ખજાના ખૂબ ખર્ચ કરવા છતાં કમ થતા નથી. આપણે આકાશ-જમીનના વચમાં વાદળો જોઈએ છીએ, જે ખેંચાઈને જંગલોમાં ફેલાય છે. અલ્લાહ તે સર્વે વાદળોને ભેગા કરે છે અને તે વાદળો થપ્પ પર થપ્પ લગાવે છે. આપ જોશો કે વરસાદ તેની વચમાંથી નીકળે છે અને થોડી જ વારમાં જમીન ભીનાયેલી થઈ જાય છે. અને વાદીઓ (ઘાટીઓ) વેહવા લાગે છે અને નદીઓ ભરાઈ જાય છે અને રસ્તાઓ પાણીથી છલોછલ થઈ જાય છે અને તમે વાદળોને જોશો-નિહાળશો કે તેમાં કોઈ કમી થઈ નથી, બલ્કે વાદળો ઘણાં જ ઘટાટોપ ભેગા થાય છે. પાણીથી ભારી થઈને ખૂબ વરસાદ વરસાવે છે. પાક જાત છે અલ્લાહની. તેની દેણ પણ તેના હુકમથી અને રોકાણ પણ તેના હુકમથી. કુર્આનશરીફમાં અલ્લાહનું ફરમાન છે : “ અલ્લાહનો હુકમ જ્યારે અલ્લાહ કંઈ ચાહે તો ફરમાવે છે ‘કુન’ થઈ જા, તો તરત જ થઈ જાય છે.”(સૂરએ યાસીન)

અલ્લાહપાક પોતાની મખ્લૂકની મસ્લિહતો અને તેના અહેવાલ અને તેના અંજામથી ખૂબ જાણકાર છે. અલ્લાહ ફરમાવે છે : “ જો પોતાનાં બંદાઓ માટે રોજી વધુ આપે તો બંદાઓ જમીનમાં સરકશ બની જાય અને બગાવત ફેલાવે. પરંતુ અલ્લાહ જેટલી ચાહે તેટલી રોજી આસમાન પરથી ઉતારે છે. ખરેખર, અલ્લાહ પોતાના બંદાઓને નિહાળનાર અને ખબરદાર છે”(સૂરએ શૂરા). પછી છેવટમાં અલ્લાહ તઆલાએ તેને વધુ વિસ્તારપૂર્વક ફરમાવ્યું :

હે મારા બંદાઓ..! તે તમારા સારા આ’માલ છે. હું

હિફાઝત સાથે તમારા માટે રાખું છું અને તેનો પૂરેપૂરો બદલો હું તમને આપીશ.

અલ્લાહ તઆલા પોતાની હિકમત અને રોજી અને પેદા કરવાની તાકાત અને ભલાઈનાં કામો કરવાનો આદેશ અને બુરાં કામોથી મનાઈ કરવા સંપૂર્ણ તાકાત જાહેર ફરમાવે છે, જેથી ફરમાંબરદાર અને ગુનેહગારની પૂરેપૂરી ઓળખ થઈ જાય. અલ્લાહ કુર્આનશરીફમાં ફરમાવે છે :''ત્યાં (કિયામતનાં દિવસે) દરેકને પોતાના કૃત્યો (કામો–આ'માલ)નો પૂરેપૂરો બદલો આપશે. તેઓ સાથે ઝુલ્મ કરવામાં નહિ આવે.''(સૂરએ બકરહ)

જેણે ભલાઈનાં કામો કર્યા, તેઓ અલ્લાહ તરફથી તૌફીક અને હિદાયત મળવા બદલ અલ્લાહનો શુક્ર અદા કરે અને જેઓ ભલાઈ સિવાયનાં કામો કરે છે તેઓ પોતાની મરજીથી બુરા કામો કરે છે. તે પોતાને જ લા'ન તા'ન (બુરું ભલું) કહે.

અલ્લાહનાં બંદાઓ...! અલ્લાહથી ડરો અને અલ્લાહની કુદરતની નિશાનીઓ અને રહમતની નિશાનીઓ અને તેની નેઅમતોથી અલ્લાહની મા'રિફત (ઓળખ) પામો અને અલ્લાહ અને તેના પયગમ્બરની ફરમાંબરદારી કરી, નેક કામો કરીને અલ્લાહની નઝદીકી પ્રાપ્ત કરો અને જાણી લો કે આપણે અલ્લાહના મોહતાજ છીએ. હવે હંમેશાહંમેશ માટે તમે અલ્લાહથી જોડાયેલા રહો અને હંમેશા તેની પાસે હિદાયત અને તૌફીક માંગતા રહો. તમે પોતાની હાજતો અલ્લાહ સામે રાખો. ફક્ત અલ્લાહથી જ મદદ માંગો અને ફક્ત એક અલ્લાહ સામે જ તમારી તકલીફો–પરેશાનીઓ–બેચેનીઓ દૂર કરવાની યાચના કરો. ખરેખર, તે એકલો તે સર્વે કામો–મદદ કરવા પર શક્તિમાન છે. અલ્લાહની ઝાત સિવાય પયગમ્બરો તેમજ નેક

વ્યક્તિઓ–વલીઓ અને અલ્લાહનાં નજીકના બંદાઓ પોતે પોતાના માટે નફા–નુકસાનના માલિક નથી. પરંતુ જે અલ્લાહ ચાહે. તમે ખુશહાલીમાં અલ્લાહની મા'રિફત–ઈબાદત પ્રાપ્ત કરો તમારી કપરી હાલતમાં–તંગીમાં અલ્લાહ તમારી મદદ ફરમાવશે. ખરેખર, અલ્લાહ આપણાંથી નઝદીક છે, તે દુઆ માંગનારની દુઆ કબૂલ કરનાર છે, જ્યારે જ્યારે પણ બંદા દુઆ માંગે છે.

હે અલ્લાહ..! અમારા માટે કુર્આનેકરીમમાં બરકત અતા ફરમાવ, અને કુર્આનેઅઝીમથી અને અમારા નબી હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમની હદીષો-તરીકાઓથી અમને લાભાન્વિત ફરમાવ અને અમારા દિલોમાં હિદાયતની વાતો નાંખ્યા કર અને અમારા નફસની બુરાઈઓથી અને અમારા બુરા અમલોથી અમારો બચાવ ફરમાવ અને અમને સીધા માર્ગે ચલાવ.

હું મારી આ વાત કહું છું અને મહાન ખુદાથી માફી ચાહું છું મારા માટે અને તમારા માટે અને બધાંજ મુસલમાનો માટે દરેક પ્રકારના ગુનાહોથી. તમે પણ અલ્લાહથી માફી ચાહો, કારણકે તે ખૂબ માફ કરનાર–મહેરબાન છે.

નોટ : આ આદરણીય ઈમામે હરમના અરબી ખુત્બહનું ગુજરાતી રૂપાંતર છે.

● ● ●

વર્તમાન સંજોગો અને ભારતીય મુસલમાનો

શયખુલ ઈસ્લામ હઝરત મવલાના હુસૈન અહમદ મદની (રહ.)

નો એક દુર્લભ પત્ર

માનવંત સજ્જનો !

આ દુનિયા ઈમ્તિહાન, કસોટી અને અજમાઈશ માટે બનાવવામાં આવી છે. કસોટી કે અજમાઈશ, મુસીબતો અને યાતનાઓ તથા ઈનામો અને રાહતો બંને રીતે કરવામાં આવે છે અને જે જેટલો મુકર્રબ (નિકટવર્તી) હોય છે, એની અજમાઈશ એટલી જ વધુ સખત અને કઠોર હોય છે :

‘‘અશદુન્નાસિ બલાઅન અલ અમ્બિયાઉ, ષુમ્મલ અમ્ષલ્ ફલ્ અમ્ષલ્.’’

અર્થ : લોકોમાં સૌથી વધુ અજમાઈશ હઝરાતે અમ્બિયાએ કિરામ અલયહિમુસ્સલામની થાય છે. એ પછી દરજા-બ-દરજા, ક્રમાનુસાર જે લોકો એમના નમૂનેદાર હોય તેમની થાય છે.

મારા મહેરબાન ! આવી મુસીબતો અને વિટંબણાઓથી ગભરાવું જોઈએ નહિ, બલકે ખુશ થવું જોઈએ કે એનાથી સ્પષ્ટ થાય છે કે અમને વધુ નિકટતા આપવાનો ઉદ્દેશ છે. નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમનો પવિત્ર ઈરશાદ છે :

‘‘મંય્યુરિદિલ્લાહુ બિહી ખયરન યુસીબુહૂ ફિદુન્યા.’’

અર્થ : અલ્લાહ તઆલા જેની સાથે ભલાઈ કરવાનો ઈરાદો ફરમાવે છે. તેને દુનિયામાં મુસીબતોમાં સપડાવે છે.

બીજી એક રિવાયતમાં છે કે, ‘‘અલ્લાહ તઆલા પોતાના ખાસ બંદાઓને દુનિયામાં મુસીબતોમાં સપડાવીને દુન્યવી અનિષ્ટો, મલિનતાઓ અને ગુનાહોથી પાક–સાફ કરીને ઉઠાવે છે.’’

અન્ય એક રિવાયતમાં છે કે, ‘‘મુસલમાનને કોઈ કષ્ટ અને કોઈ રંજગમ પહોંચતો નથી, અહિંયા સુધી કે એને કાંટો પણ ભોંકાય છે તો એની આ તકલીફ એના ગુનાહોની માફી અને દરજ્જાઓની બુલંદીનું નિમિત્ત બની જાય છે. હુઝૂર નબીએ અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ પાનખર ઋતુમાં એક વૃક્ષને હલાવ્યું તો એનાં પાંદડાં ખરવા માંડયાં. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ફરમાવ્યું કે, મુસલમાનની બીમારી અને તકલીફોને કારણે તેના ગુનાહ એવી રીતે ખરે છે–માફ થાય છે, જેવી રીતે આ ઝાડનાં પાંદડાં ખરે છે.’’

આ કારણે આપણે આ મુસીબતોથી ગમગીન થવું જોઈએ નહિ અને ધીરજ તથા અડગતાથી રહેવું જોઈએ. તદ્‌ઉપરાંત, પરવરદિગારે આલમથી પોતાનો સંબંધ ઘનિષ્ઠ અને મજબૂત બનાવવામાં વધુથી વધુ કોશિશ કરવી જરૂરી છે, જેથી તે કુર્બ (સમીપતા) અને મકબૂલિયતનું ઈનામ આપણી ઉપર વધુથી વધુ ઉતારે. પરેશાન થવું, એની ઈબાદત અને ઝિક્રમાં કોતાહી કરવી, જીભ પર શિકાયત લાવવી એ સખત ગલતી છે. આપ ભાઈઓ પર ખરેખર ભારે મુસીબતો આવી છે અને જાહેરી રીતે જોવા જઈએ તો વાંક–ગુનાહ અને દોષ વગર જ મુસીબતો આવી છે, પરંતુ અલ્લાહ તઆલાના અંકુશ અને કુદરતમાં (જેના હુકમ અને ઈરાદા વગર એક રજકણ પણ હરકત કરી શકતી નથી) આથીય વધુ અને આથી પણ સખત હજારો, બલકે લાખો પ્રકારની મુસીબતો છે, પરંતુ આપ ભાઈઓને એમાં સપડાવ્યા નથી. આપના બિહાર રાજ્યમાં આથી વધીને મુસલમાનો પર શું શું મુસીબતો ઉતારવામાં આવી નથી અને સમગ્ર ભારતમાં શું શું થયું નથી ? એમને જુઓ અને અલ્લાહ તઆલાનો શુક્ર અદા

કરો. આ અવસર માત્ર સબ્રનો જ નથી, બલકે શુક્રનો પણ છે. અલ્લાહ તઆલાને શિકાયત કરો, પરંતુ શુક્રની સાથે શિકાયત કરો અને રહમતની વિનંતી કરો.

હું જ્યારે આપની જીભે બેચેની, વ્યાકુળતા અને અજંપાના શબ્દો જોઉં છું–સાંભળું છું, તો મને સખત રંજ થાય છે કે આપ કેવી ગફલતમાં ફસાઇ ગયા છો ? હઝરત ખ્વાજા કુત્બુદ્દીન બખ્તિયાર કાકી (રહ.) તો જે દિવસે એમની ઉપર કોઇ મુસીબત આવતી ન હોતી તો રડતા હતા અને ફરમાવતા હતા કે માલુમ પડે છે કે આજે મારો મવલા, મારો સાચો માશૂક મારાથી ખફા છે કે મને કોઇ મુસીબત પહોંચાડી નથી. મારાથી કોઇ છેડછાડ કરી નથી ! પરંતુ આપણે એટલા બધા અબૂધ કે નાસમજ છીએ કે જરા અમસ્તી મુસીબતમાં ફસાઇ જઇએ છીએ તો શિકવા–શિકાયત કરવા માંડીએ છીએ. પોતાના સાચા મુન્ઈમ (નેઅમતો આપનાર)ની લાખો મૂલ્યવાન નેઅમતો અને તેના અસંખ્ય ઇનામો–ઉપકારોને તદ્દન ભૂલી જઇએ છીએ. જાગો અને મનોમંથન કરો ! એની ઇતાઅત, એના આજ્ઞાપાલન અને એના ઝિક્રમાં મશગૂલ થઇ જાઓ, ખાસ કરીને જ્યારે કે તેણે ફરમાવ્યું છે :

مَآ اَصَابَ مِنْ مُّصِيْبَةٍ فِى الْاَرْضِ وَلَا فِىٓ اَنْفُسِكُمْ اِلَّا فِىْ كِتٰبٍ مِّنْ قَبْلِ اَنْ نَّبْرَاَهَا ؕ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ۚ﴿٢٢﴾ لِّكَيْلَا تَاْسَوْا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوْا بِمَآ اٰتٰىكُمْ ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ ۙ﴿٢٣﴾ (الحدید ۵۷:۲۲-۲۳)

“પૃથ્વીમાં જે પણ મુસીબતો આવે છે અને પ્રાણો કે જાનોમાં (માનવ શરીરમાં) જે પણ બીમારીઓ પેદા થાય છે–આ બધું પેદાઇશ પહેલાં જ એક કિતાબ (લવ્હે મહફૂઝ)માં લખાઇ ચૂક્યું હોય છે. આ સઘળું અલ્લાહ તઆલા માટે આસાન છે. અમે તમને એટલા માટે બતાવી દીધું છે કે જેથી તમે હાથમાંથી જતી રહેનારી ચીજ પર ગમગીન ન થાઓ અને હાથમાં આવનારી ચીજ પર ખુશ થઇને ગર્વ–ઘમંડ ન કરવા માંડો. અલ્લાહ તઆલા ગર્વિષ્ઠ લોકોને પસંદ ફરમાવતો નથી.”(સૂ. હદીદ : ૨૨–૨૩)

તો શું કઝા–કદર (નિયતિ)ના સર્જનહારથી લડવું જોઇએ યા એની સામે આદરપૂર્વક રજૂ કે ધ્યાનસ્થ થઇને એની રઝામંદી અને ખુશનૂદી પ્રાપ્ત કરવાની ફિકર અને કોશિશ કરવી જોઇએ ? જે કાંઇ છે, તે બધું એનું જ છે. તે જેને ચાહે, જે ચીજને ચાહે છીનવી લે, કોઇએ શિકાયતના શબ્દ ઉચ્ચારવા અને દમ મારવો સખત ભૂલભરેલું છે.

يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿٤٠﴾ (اٰلِ عمران ۳:۴۰)

અર્થ : “તે જે ચાહે તે કરે છે.”

يَحْكُمُ مَا يُرِيْدُ ﴿١﴾ (المائدة ۵:۱)

અર્થ : “તે જે ચાહે તેનો હુકમ કરે છે.”

તે ચાહે તે કરે છે, એમાં એનાથી કોઇ પડપૂછ કરી શકતું નથી. બીજાઓ જે કાંઇ કરે છે, એમનાથી પડપૂછ કરવામાં આવે છે. તેણે કા’બા શરીફને સેંકડો વર્ષ સુધી બૂતખાનું યા મૂર્તિઘર

બનાવડાવ્યું. ત્રણ સો સાઠ બૂત બહાર અને અનેક બૂત અંદર મુકાવ્યાં અને કુફ્ર–શિર્ક જારી કરાવ્યું. બીજી તરફ મોટાં મોટાં બૂતખાનાઓને મસ્જિદમાં રૂપાંતરિત કરી દીધાં. એની બેનિયાઝીથી હંમેશા ડરવું જોઈએ અને એના લુત્ફો–કરમને હંમેશા કાકલૂદીપૂર્વક માંગવા જોઈએ. આ પણ નિયાઝમંદીની ફરજ છે. તે હઝરત ઝકરિય્યા (અલૈ.)ને આરીથી ચીરી નખાવે છે અને હઝરત યહ્યા (અલૈ.)ને કતલ કરાવી નાખે છે. શું તેઓ માસૂમ નબી ન હતા ? આ સૌ કુદરતના કારખાનાનાં રહસ્યો છે. કેમ આપ લોકો જાગતા હોવા છતાંય ગફલતમાં સપડાઈ ગયા છો ?

તે ઝાલિમ અને મહા અત્યાચારી હજ્જાજને ઢીલ આપે છે. તેના હાથે એક લાખથી વધુ નિર્દોષ મુસલમાનોને કતલ કરાવી નાખે છે. તે ચંગેઝ અને હલાકુ જેવા નિર્દય કાફિરોને મુસ્લિમ દેશો પર નિયુક્ત કરીને કરોડો મુસલમાનોને ફના કરાવી દે છે. તે તાતારીઓના હાથે કલ્પના બહારની મોટી મોટી મુસીબતો મુસ્લિમ દેશો અને શહેરો પર ઉતારે છે. આપના આ દેશમાં જ અંગ્રજોએ શું નથી કર્યું ? તેઓ કાફિર અને મુશરિક હતા. ઘણા અલ્લાહવાળાઓ એમના હાથે બરબાદ થયા.

મારા મુહતરમ ! આ કારણે પૃથ્વી અને આકાશોના સર્જનહાર તથા તમામ જગતોના પાલનહાર, મહા જલાલવંત શહેનશાહ અલ્લાહ તઆલાથી હંમેશા ડરતા રહેવું અને તેના રહમ–કરમ તેમજ માફી અને મગફિરતને માંગતાં રહેવું જ આપણી ફરજ છે. રંજ–ગમ અને શિકવા–શિકાયત કરવું એની સત્તા–કુદરતમાં દખલ દેવા અને બગાવત કરવા સમાન છે.

જરા વિચારો, સમજો અને સબ્ર–ધીરજ અને અડગતાની સાથે ફરાઈઝ અને ઈબાદતમાં મશગૂલ રહો.

તે પોતાની બેનિયાઝી છતાં પોતાના તમામ બંદાઓ અને ખાસ કરીને મુસલમાનો પર મા–બાપથી પણ વધુ કૃપાળુ, દયાળુ અને માયાળુ છે. તેની રહમતથી માયૂસ, નિરાશ કે હતાશ થવું કુફ્ર છે. તે દરેક વખતે આપણને જુએ છે, આપણી વાતોને સાંભળે છે, આપણાં દિલી ઈરાદાઓ અને ખતરાઓને જાણે છે. એની સામે જ શિકવા–શિકાયત અને રાવ–ફરિયાદ કરો. એનાથી નેઅમતો અને રહમતોની માંગણી કરો અને બસ.

મારો કહેવાનો મતલબ આ નથી કે કાનૂની કાર્યવાહી તથા જાહેરી અમન–અમાન કે શાંતિ–સલામતીના અસ્બાબને છોડી દેવામાં આવે. જાહેરી રીતે જે યોગ્ય સમજવામાં આવે, તેના પર (અવશ્ય) અમલ કરો, પરંતુ દિલ–દિમાગને પરેશાન અને આકુળ–વ્યાકુળ ન રાખો. અલ્લાહ તઆલાની યાદ અને તેની ઈબાદતમાં કશી ઊણપ કે કોતાહી ન કરો. અડગતા અને ઉચ્ચ હિંમતને હાથથી જતી ન કરો. કમઝોરોને મજબૂત દિલવાળા બનાવો અને ભયભીત બની ગયેલા લોકોને સંતોષિત કરો, આશ્વાસ્ત કરો, તેમના પ્રત્યે સહાનુભૂતિ દાખવો. દરેક જગ્યાએ અલ્લાહ તઆલા મવજૂદ છે. બધી જ મખ્લૂક તેના અંકુશમાં છે. તે સૌને જુએ છે અને સૌની વાત સાંભળે છે. કોઈ બીજું એની પકડ અને પડપૂછ કરી શકતું નથી. બોધ ગ્રહણ કરો અને પોતાના અખ્લાકની સુધારણા કરો. સૌને સમજાવો. ધીરજ અપાવો. જો અલ્લાહ તઆલા ચાહશે અને ખુશ હશે તો દુશ્મનોને પણ દોસ્ત બનાવી દેશે :

''અસલ્લાહુ અંય્યજ્ અ–લ બય્નકુમ....''

عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِيْنَ عَادَيْتُمْ مِّنْهُمْ مَّوَدَّةً ؕ (ممتحنة٦٠:٧)

અર્થ : ઉમ્મીદ છે કે અલ્લાહ તઆલા તમારા અને તમારા દુશ્મનોમાં દોસ્તી પેદા કરી દે. અલ્લાહ તઆલા સર્વ શક્તિમાન અને ક્ષમાવાન, મહેરબાન છે.''

અને જો તે ચાહશે તો તમારા પુત્રો, પિતાઓ, સગાં–સ્નેહીઓ અને મિત્રોને દુશ્મન બનાવી દેશે. આ કારણે ફક્ત એનાથી જ લવ લગાવો. એની સામે જ રજૂ થાઓ અને કેવળ એનાથી જ ઉમ્મીદ બાંધો. જાહેરી અસ્બાબને અપનાવો, પરંતુ ભરોસો એ અસ્બાબ અને માધ્યમો પર ન મૂકો, ભરોસો તો માત્ર અલ્લાહ તઆલા પર જ રાખો :

وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿١٦٠﴾ (اٰلِ عمران٣:١٦٠)

અર્થ : અને અલ્લાહ તઆલા પર જ મુઅમિનોએ ભરોસો રાખવો જોઈએ.

અલ્લાહ તઆલા આપ સૌની ઉપર, અમારી ઉપર અને સમગ્ર ઉમ્મતે મુહમ્મદિય્યહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર રહમ ફરમાવે અને આપણા સૌની કોતાહીઓ તથા આપણા બદ અમલોથી દુનિયા અને આખિરતમાં દરગુજર ફરમાવી પોતાની ઈચ્છા અને ખુશનૂદી પર ચાલવાની તવફીક અતા ફરમાવે, આમીન ! વસ્સલામ.

નંગે અસ્લાફ :
હુસૈન અહમદ ગુફિ–ર લહૂ
૨૪/રબીઉલ અવ્વલ, હિજરી સન. ૧૩૭૦
નવાગત : મુઝફ્ફરનગર
(સૌજન્ય : 'દારુલ ઉલૂમ' માસિક, દેવબંદ)

સંપાદકની વિનંતી

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.)થી રિવાયત છે કે, હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ફરમાવે છે કે, જે કોઈ મારા પર કોઈ કિતાબમાં દુરૂદ લખે તો જ્યાં સુધી એ કિતાબમાં મારું નામ રહેશે ત્યાં સુધી એ લખનારને સવાબ મળતો રહેશે.

અને હઝરત અબૂ હુરયરહ (રદિ.)ની રિવાયતમાં છે કે, લખનાર વ્યક્તિ પર ફરિશ્તા દુરૂદ મોકલતા રહેશે. વળી, એક રિવાયતમાં એવો ઉલ્લેખ છે કે, લખનાર માટે ઈસ્તિગફાર કરતા રહે છે. ('ફઝાઈલે દુરૂદ શરીફ'' માંથી)

તો દુરૂદ શરીફની ઈશાઅત એટલે કે એના પ્રચાર–પ્રસાર કે ફેલાવામાં શક્ય એટલી કોશિશ કરવી જોઈએ. દુરૂદ શરીફ છપાવી પ્રગટ કરવાથી એની તબ્લીગ થશે–લોકો સુધી પહોંચશે અને જેટલા લોકો એને પઢશે, ઈન્શાઅલ્લાહ બારગાહે રહમતુલ લિલ્ આલમીન સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ આલિહી વ અસ્હાબિહી વ સલ્લમમાં મકબૂલ થવાની સાથો સાથ આ કામ સદક–એ–જારિયહ લેખાશે. વળી, છપાવી પ્રગટ કરનારને દુરૂદ શરીફ પઢનારાઓ જેટલો સવાબ મળતો રહેશે :

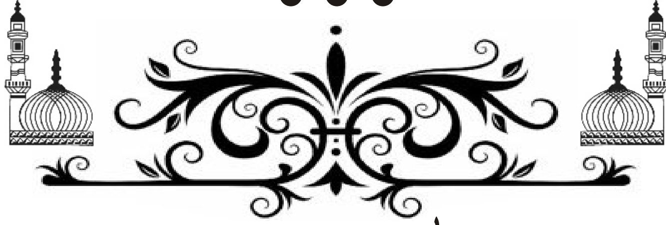
''તે લોકોની મિસાલ કે જેઓ પોતાનો માલ અલ્લાહના માર્ગમાં ખર્ચ કરે છે, એક તે દાણા સમાન છે, જેમાંથી સાત કંઠીઓ ઊગે છે કે જેની દરેક કંઠીમાં સો-સો (૧૦૦/૧૦૦) દાણા હોય છે અને અલ્લાહ જેના માટે ચાહે છે બમણા કે સો (૧૦૦) ગણા કરી દે છે અને અલ્લાહ સર્વવ્યાપી અને સર્વજ્ઞ છે.''

(સૂરએ 'બકરહ' આયત નં. ૨૬૧)

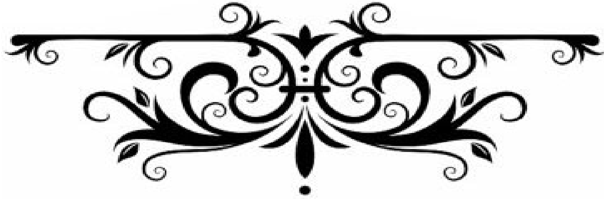
અંતમાં આ દુઆ છે :

અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝઝત આપણને સીરતે પાક સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમના વાંચન, અભ્યાસ અને તેની ઉપર અમલ કરવાની તવફીક અતા ફરમાવે અને હૌઝે કવષર પર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમની લિકાઅ્ (દીદાર અને મુલાકાત) જેવી અઝીમ નેઅમત આપણા માટે મુકદ્દર ફરમાવી દે. આમીન યા રબ્બલ આલમીન !

● ● ●

اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ،
اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ
وَبَرَكَاتُهٗ. اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلٰى عِبَادِ اللّٰهِ
الصَّالِحِيْنَ، اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ ط

જરૂરી નિવેદન તથા અપીલ

મારા દીની ભાઈઓ અને બહેનો !

આ કિતાબ ''દુઆઓનો અણમોલ ખઝાનો'' (પ્રકાશન નં. ૫૯૪) ગુજરાતીમાં પોતાના, પોતાની ફેમિલીના તથા પોતાના મર્હૂમોના સવાબ અર્થે છપાવવી હોય તો દારુલ ઉલૂમ અરબિય્યહ ઈસ્લામય્યિહ ભરૂચ–કંથારીઆનો સીધો કોન્ટેકટ કરવા ગુઝારિશ.

મારા ભાઈઓ અને બહેનો ! આ શણભંગુર દુનિયા ત્યાગી દેવાય તે પહેલાં, માલ–સંગ્રહનો હિસાબ–કિતાબ પુછાય તે પહેલાં, માલ ગેર (અવળે) રસ્તે ઊપડી જાય તે પહેલાં કંઈક માલ–મત્તા અલ્લાહ તઆલાના માર્ગે ખર્ચ કરો. અલ્લાહ તઆલા સાથે પણ વેપાર કરતા જાઓ અને એ માટે સૌથી સરસ અને સારો માર્ગ ઈલ્મે દીન અને દીની કિતાબોના પ્રચારમાં નાણાં (પૈસા) ખર્ચ કરવા તે છે. એ જ **''સદક–એ–જારિયહ''** અને **''બાકી રહેનાર નેકીઓ''** છે, જે મરણ પછી પણ કામ લાગનાર છે. મૃત્યુ પછી પોતાનું નામ–એ –આ'માલ ચાલુ રહે તેનો આ ઘણો જ સારો અને બેહતરીન રસ્તો છે.

ઉમ્મતના માલદાર મુસલમાન મર્દો તથા અવરતોને ખાસ વિનંતી છે કે દીની સાહિત્ય (કિતાબો)ના પ્રચાર–પ્રસાર માટે ઉપયોગી પ્રકાશનો પ્રગટ કરવાના તથા છપાવવાના આ નેક કાર્યમાં દરેક પ્રકારે અમલી સાથ–સહકાર આપી સવાબે દારૈન હાસિલ કરો.

વધુ વિગત માટે દારુલ ઉલૂમના ''પ્રકાશન વિભાગ'' નો સંપર્ક કરવા વિનંતી :

(૧) (મવલાના) હસન ભડકોદ્રવી (સા.)
મો. નં : ૯૮૨૪૪૩૭૪૨ **Mo.** 9824437424

(૨) જનાબ ઈસ્હાક પટેલ સાહેબ
મો. નં : ૯૭૨૩૨૩૬૬૬૩ **Mo.** 9723236663

પ્રકાશન વિભાગ :
દારુલ ઉલૂમ ભરૂચ, મહમૂદનગર,
મુ.પો. કંથારીઆ, તા. જિ. ભરૂચ, ગુજરાત–ઈન્ડિયા.
Ph.(02642) 257086, Fax (02642) 257480

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا
صَلَّيْتَ عَلٰٓى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰٓى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ
حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ط اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ
وَّعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰٓى اِبْرَاهِيْمَ
وَعَلٰٓى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ط